

„Svetlo svieti v tme, ale tma Ho nepohltila“ (J 1,5)

Svetlo Pravoslávia

SPOLOČENSKO -DUCHOVNÝ OBČASNÍK

pre stredné Slovensko

číslo 25, rok 2010

Drahí bratia a sestry v Christu, tieto slová sa mi píšu ťažko, pretože sú poznačené bolestnou spomienkou na smrť môjho starého otca.

Pred pár dňami zomrel človek, ktorého som veľmi milovala, a ktorý miloval aj mňa. Človek, ktorý nepovedal nie, keď som potrebovala pomoc. Človek, za ktorého hovorili skutky, a nie slová. Človek, ktorý nemal rád len mňa, ale celú svoju rodinu, svojich susedov a známych. Mal rád svoju vlasť, jednoducho mal rád život. Mal rád aj tento časopis, s láskou si prečítal každé nové číslo. Myslím si, že ho čítal z lásky ku mne. Žiaľ, toto číslo si už prečítať nemôže...

Boh zoslal na mňa skúšku, keď sme ho po nešťastnom páde na ľade chodili so svojím manželom navštevovať do nemocnice. Videli sme, ako sa každým dňom mení, stráca sily a ako odchádza. Boli sme pri ňom až do jeho pozemského konca... Keď sme pri nemocničnom lôžku stáli zoči-voči smrti, až vtedy som si uvedomila, aký je tento život krehký. Teraz sme tu, ale zajtra byť nemusíme. Upokojovalo ma len to, že Boh nechce smrť hriešnika, ale jeho spásu a to som si stále opakovala.

Vďaka Ti, Bože, že mi dal dar viery. Pretože, keby som v Teba neverila, neverila by som ani vo večný život, a tak bolesť zo smrti blízkeho by bola pre mňa neznesiteľná. V takýchto prípadoch pomôže len viera, nádej a modlitby...

Prosím, moji drahí v Christu, pomodlite sa aj vy zosnulého Božieho služobníka Pavla, nech všemohúci Boh spasí jeho dušu.

S láskou v Christu Jana

Listy valaamského starca schiigumena Jána

Tridsiatyprvý list, 13.1.1948

Chcú, aby si pomáhala v chráme, nech Boh požehná, ponamáhaj sa. V dávnych časoch sa takéto ženy nazývali diakonisami, samozrejme, že mali omnoho viac ďalších povinností, ale Tebe stačí aj to. Nezarmucuj sa nad tým, že nie vždy môžeš pomôcť, keď Ťa požiadajú. Ctihodný Makarij píše toto: „Dielo sa darí modliacim sa, a modlitba sa darí namáhajúcim sa“, Napísal som to svojimi slovami, ak máš knihu ctihodného Makarija, prečítaj si tretiu kapitolu.

Je dobré, že sa snažíš o modlitbu, modlitba je zo všetkého najdrahšia, a aj nášmu nepriateľovi sa najviac nepáči; kladie mnoho prekážok, ale netreba sa ho báť. Boh dá modlitbu modliacemu sa, Boh požehná, namáhaj sa a modli sa.

Tridsiatydruhý list, 19.2.1948

Christos medzi nami!

Pozdravujem vás s prijatím svätých Christových tajín. Zo spovede u otca X. si zarmútená; čo robiť, pretrp a nezarmucuj sa. Biele (ženaté) duchovenstvo stále ako keby potrebovalo (vyžaduje si) strohé mníšske podvihy; v podstate sa mních od svetského človeka líši iba tým, že nie je ženatý (mníška vydatá), v ostatnom aj laici musia viesť život podľa prikázaní. Božie prikázania sú všeobecné pre všetkých. Mnisi sa vzdialili od tohto sveta preto, aby lepšie (pohodnejšie) tie prikázania plnili. V súčasnosti, samozrejme, mníšsky život tečie iným korytom z dôvodu svetských udalostí. Horlivec po duchovnom živote by sa tomuto životu mal prispôbiť navonok, a o to viac je potrebné obrátiť svoju námahu na vnútornú prácu, lebo apoštol Pavol hovorí: „telesné cvičenie totiž málo osoží, ale zbožnosť je na všetko užitočná“ (1 Tim 4, 8).

U svätých Otcov som našiel tri proroctvá o posledných mníchoch. „Posledným mníchom budú chýbať mníšske skutky; postihnú ich rôzne pokušenia“, biskup Ignatij Brjančaninov si myslí, že poslednými mníchmi sme my. „Poslední mnisi nebudú mať mníšske skutky; postihnú ich rôzne pokušenia, ale ktorí mnisi obstanú, takí budú väčší ako my a naši otcovia“. Samozrejme, že svet toto nepozná, lebo pozná iba jednu lásku, vonkajšiu predstieranú.

Pýtate sa, ako sa máte postiť? Slovo o pôste je veľmi obširné. Napíšem vám krátko. V tomto by sme mali počúvať Cirkev, presne v tom, čo nám káže plniť. Ak to pre svoju ľudskú chorobu nespĺníme, mali by sme si to vyčítať a kajať sa. Svätý Diodoch píše: „pôst je ako komfortná zbraň spejúcich k čistote, k hodnote, ale nie pred Bohom“. Svätá Cirkev v pondelok večer v prvom týždni Veľkého pôstu spieva: „skutočný pôst je odsúdením zla, zdržanlivosťou jazyka, odložením hnevu, vylúčenie žiadostivosti, ohovorenie lži a krivej prísahy“. Učený muž, veľký askéta, ctihodný Kassian píše takto: „ale ak sa budeme postiť iba na základe toho, aby sme hriechne neprijímali stravu, nielenže nezískame žiaden plod zdržanlivosti, ale podľa apoštola sa vystavíme ťažkému obvineniu z nečestnosti, pretože sa budeme zdržiavať pokrmov, ktoré Boh stvoril, aby ich s vďakou požívali veriaci a tí, čo poznali pravdu; lebo všetko, čo Boh stvoril, je dobré, a nič nie je na zavrnutie, čo ľudia prijímajú s vďakou“ (1 Tim 4, 3); „Len tomu je niečo nečisté, kto to za nečisté pokladá“ (Rim 14, 14). Preto nikto nebol odsúdený iba za jedenie pokrmov, a ak sú požívajúci odsúdení, tak len preto, čo s požívaním pokrmov je spojené, alebo za ním nasleduje pohoršenie.

Čo sa týka bohatých ľudí, ktorí nechcú platiť, pouč sa sama, s Božou pomocou to rieš na základe Svätého Písma. Nech vás poučí Pán. Márne sa zarmucujete a myslíte si, že máte nejaký neodpušiteľný hriech. Smrteľné hriechy sú iba tie, o ktorých viete a nekajáte sa z nich.

Píšete ešte o snoch, čo ste čítali u svätých Otcov: „ak sa opakuje, že je to správny sen“. Snom nesmieme veriť. Ctihodný Varsanofij Veľký píše: „Ten, kto sa raz zjavil klamlivo, môže to urobiť ešte aj tri razy a oveľa horšie“ (odpoveď 415). Posielam vám poznámky o vašich videniach v snoch. O kríži vami videnom vo sne, nemáte sa čoho báť či očakávať nejaké ťažkosti. Ver, že bez Božej vôle sa nič s nami nemôže stať. Všetci sa bojíte a očakávate nepríjemnosti. Tento váš strach je telesný, to je váš kríž, a nech vám ho Pán pomôže trpezlivo niesť. Je dobré, že si prestala odsudzovať X. Pomôž jej, Bože, lebo je v klzkých rokoch.

Čítanie akafistov a 600 Isusových modlitieb je dobré, len aby to nebolo do vzduchu, ale vnímavo.

Nenávišť k X. a jej rodine – snažte sa s Božou pomocou vykoreniť tieto nepríjemné pocity.

Pozdravujem vás so svetlou štyridsiatnicou, pomôž nám, Pane, prežiť ju v kresťanskej zbožnosti.

Tridsiatytretí list, 14.4.1948

Pokoj Tebe s Božím požehnaním!

Nebud' zarmútená, bdej, modli sa k Bohu a pros Ho o pomoc. Keď sa Ti niekedy podarí hrubo povedať X. X., čo máš vtedy robiť, hlavne nebud' malodušnou. Ved' nie si anjel, pre človeka je typické, že sa aj nahnevá; snaž sa znášať jej choroby a Pán ponese Tvoje. Nebud' zarmútená, že Ťa niekedy napádajú telesné myšlienky, je to prirodzené; iba Pánova blahodať Ťa môže od nich oslobodiť, ale vedz, že sa Ti budú pripomínať až po hrob, a preto sa pre ne netráp.

Áno, duchovný život je zložitý, potrebuje hlbokú pokoru, svojím rozumom ho nepojmeš, dosiahnuť sa dá iba skúsenosťami tých, ktorí žijú podľa rád svätých Otcov. Ak Ťa niekto požiada o radu, povedz iba to, čo vieš, ale vopred sa vo vnútri pomodli a oddaj sa do Božej vôle, hovor jednoducho, nevymýšľaj, nesnaž sa zapôsobiť; ak to má byť na úžitok, Božia blahodať sa o to postará. X. je duchovne dieťaťom; je potrebné ju kŕmiť mliekom. Čo hovorí, to si trpezlivo vypočuj: ak sa vyrozcáva, uľaví sa jej. Povedz jej, aby neobracala svoju pozornosť na iných a nehládala ich nedostatky, lebo každý človek sám za seba bude skladať účty pred Bohom; nech sa sami skúmajú v svojom konaní. Niet takého prikázania, aby sme od iných vyžadovali lásku a spravodlivý život. Nech sa o iných postarajú tí, ktorí sú na to postavení Božou prozreteľnosťou.

Tridsiatyštvrtý list, 30.05.1948

Váš obsiahly list, písaný s citom, som dostal v pravý čas a prečítal som si ho s láskou. Ďakujem nášmu Pánovi Isusovi Christovi, že Ťa svojou milosťou oslobodil od ťažkostí Tvojho vnútorného zarmútenia, tá pomoc Ti bola daná z Tvojej viery, a nie odo mňa hriešneho, poprepletaného rôznymi hriechmi. Je dobré, že sa utiekaš k Bohu o pomoc v ťažkých minútach, lebo naša duša je stvorená na Boží obraz a podobu, a preto iba od Boha môžeš získať pomoc a potešenie v ťažkých minútach.

Vedz, že bez ťažkostí sa nedá žiť. Pán povedal, že vo svete sa budete trápiť. Nebolo by starostí, nebolo by ani spásy, hovoria svätí Otcovia. Pán si na službu vybral prorokov a apoštolov, ale starosti im neodňal, aj náš Pán Isus Christos, dokonalý Boh a dokonalý človek (bez hriechu) prežil ťažký život na zemi. Od ním stvoreného človeka trpel poníženie, urážanie, opovrhnutie, posmech, bitku, ba dokonca hanobnú smrť ukrižovaním. Radím Ti, nebud' zarmútená, ale trp, modli sa a snaž sa byť múdrou ako had a krotkou ako holubica. Ak sa budeš utiekať k Bohu, On Ťa svojou milosťou naučí a dá Ti hlbokú krotkosť.

Toto je moja rada pre Tvojho manžela: nech si v svojom srdci položí trochu pevnejší (mocnejší) základ, aby nepil víno, a modlil sa k Bohu, aby mu pomohol, pretože Boh počuje každého človeka; nech o tom nepochybuje; iba naše úsilie bez Božej pomoci je slabé. Alkohol je vždy lstivý a klame, piť začneš pre rozveselenie, ale v konečnom dôsledku získaš iba duševný neduh, trápenie a telesné choroby, poznám to z vlastných skúseností. Pomôž mu, Pane, zbaviť sa alkoholu. Nech nepije, nech Mu to sľúbi, aj tisíc raz nech sľúbi.

Neradím Ti snívať o monastierskom živote. Pán Ťa do večnosti vedie svetskou manželskou cestou, uč sa žiť pre Christa v rodinnom živote, Pán vidí

Tvoju vôľu, a pomôže Ti spasíť sa aj v manželskom živote, a preto sa nezarmucuj. Ctihodný Makarij Veľký uvádza príklad dvoch žien, ktoré sa zapáčili Bohu, dosiahli dokonalosť duchovného života, a boli vyššie, ako ktorýkoľvek pustovník. Tiež si želali svoj život prežiť v monastieri, ale z akýchsi príčin boli vydaté. Pán, vidiac ich vôľu zapáčiť sa Mu životom v monastieri, pomohol im k spáse aj v manželskom živote. V súčasnosti nie je život v monastieri taký, aký si predstavujete, a vy pre svoju neskúsenosť v duchovnom živote môžete byť monastiery životom iba zvedené.

V týchto dňoch som navštevoval ženský monastier vzdialený od nás asi 14 kilometrov; nocoval som tam, pozoroval som ich život, existenciu, je to ohromná námaha, strava chudobná; nech im Pán pomôže, ony sú už v takomto živote zakalené (ako kov), pre nové prichádzajúce to bude veľmi ťažké zvládnuť.

Ubúda z nášho priateľstva, možno že už za chrbtom písuceho tieto riadky stojí smrť, a skoro podkosí môj život. Pane, zmiluj sa nado mnou hriešnym, poznajúci môj osud, zbav ma večných múk. Amen!

Tridsiatypiaty list, 3.1.1949

Pane, požehnaj!

Prečítal som Tvoj list, všetko som pochopil, precítil, neskrývam to, aj som si poplakal. Sláva Bohu, prežila sa si ťažké obdobie. Nezarmucuj sa nad tým, ako zmeniť svoj život, oddaj sa do Božej vôle a modli sa, čas Ťa postupne zmení. Je dobré, že ste nerobili kar, aj bez karu si mala dosť starostí. Je samozrejme, že pre Teba bolo ťažké vidieť a prežiť smrť tvojej milovanej mamky, veď si pred tým nikdy nebola pri umierajúcom človeku. Smrť je rôznorodá.

Igumen Mavrikij Valaamsky zápasil so smrťou 40 dní, kňaz – mních Jerenej 60 dní; včera sme pochovali mnícha, ktorý mal 74 rokov, zomrel náhle; do obeda pracoval, po obede ostal v kelii sám, keď sa do kelie vrátili ďalší, našli ho tam ležať pri stole, svoju dušu oddal Bohu.

Človek nezomiera, iba prechádza do iného života. Telo je zo zeme, preto odchádza do zeme, ale duša je Božia, preto odchádza k Nemu.

Tam už je to Jeho svätá vôľa, kto kam pôjde podľa svojich skutkov. Zošli Pane, na nás dúfajúcich v Teba, Svoju milosť. Neber na seba mnoho čítania, snaž sa, aby si pracovala správne; ak Ti ostane chvíľa času, prečítaj si kapitolu z evanjelia, listov apoštolov a kafizmu, alebo aspoň jednu slávu z nej, Sväté Písmo je dôležitejšie než kánony..

Nech Ťa ochraňuje Pán.

Tridsiatyšiesty list, 3.4.1949

Christos medzi nami!

Malodušné minúty sú nie len u Teba, všetci ľudia pociťujú takéto ťažké minúty, ba niekedy pre nich nahlas kričia.

Ľudské osudy v záhrobnom živote nemôžeme riešiť – to je Jeho vôľa. No nepochybujem o spáse pravoslávnej veriacej duše, ale stupne blaženosti sú, samozrejme, podľa zásluh každého človeka. Ako povedal apoštol: „Slávy sú rôzne, iná sláva patrí slnku, iná mesiacu a iná hviezdám“. Ak sa nejaká hriešna duša dostáva do pekla, svätá Cirkev sa za takúto dušu modlí, a Pán ju z tých pekelných okov vyslobodzuje. Ja hriešnik verím v moc cirkevnej modlitby.

Z Božej milosti som zdravý. Nech Ťa ochraňuje Pán!

Tridsiatysiedmy list, 12.1.1949

Christos medzi nami!

Dostal som Tvoj list a ponáhľam sa Ti hneď odpovedať. Nezúfaj, nezarmucuj sa, ale upokoj sa. „S kýmže by nebol hriech a bieda“, hovorí ruské porekadlo. Farizeji ku Christovi priviedli ženu pristihnutú pri cudzoložstve a hovoria Mu: „Majstre, čo s ňou máme urobiť?“ (prečítaj evanjelium od Jána 8, 3-11).

Nech Ťa Pán uchráni pred tým, aby si odišla od manžela, trp a modli sa, Pán zo Svojho milosrdenstva vám pomôže prežiť túto nepríjemnosť. Tvoj muž sa veľmi pokoril, plače a prosí o odpustenie, a Ty podľa Božieho prikázania mu odpusť, a nikdy ho preto neponižuj a nepripomínaj mu toto pokušenie. Stačí mu tá hanba, ktorú zažil na mieste priestupku, bude to pre neho veľmi ťažké preniesť to, nech mu v tom pomôže Pán. Nezarmucuj ho, ale snaž sa mu ukázať veselou, uľahčíš mu tým jeho duševné trýznenie. Apoštol hovorí: „Priateľ priateľa ťažkosti znášajte, a tým naplníte Christov zákon“. Ak tak urobíš, Tvoja modlitba bude čistejšou. Svätí Otcovia píšu: „podeľ sa s hriechmi svojho blížneho, aj Pán sa podelí s tvojím“. Samozrejme, stalo sa mu to v opitosti, podobné sa stalo spravodlivému Lotovi, v opitosti zhrešil so svojimi dcérami. V Biblii si prečítaj prvú knihu Mojžišovu 19. kapitolu verše 30. až 38.

Po prečítaní Tvojho listu som hneď napísal tento list. Odpusť mi, že píšem tak krátko. Tento náš pozemský život je skutočné more života, a naše lodčky musia prežívať rôzne trampoty, takže znova čakaj, čo sa vyhodí. A nezarmucuj sa, s Božou pomocou sa budeme snažiť preplávať tým morom života a pristáť v tichom prístave nebeského Kráľovstva.

Váš súcitiaci a modlitebne s vami.

pokračovanie nabudúce

preložil: pplk. Prot. Mgr. Marek Ignacik, PhD

Čo je a čo nie je skutočný duchovný život

Pravoslávna duchovnosť je založená na pokore, skutočnej pokore, cez ňu človek nielen rozumom uznáva, ale sám svojou vnútornou skúsenosťou vidí, že v ňom nie je nič, čo by nebolo nakazené hriechom, že neurobil nič skutočne dobré, že nemá najmenší dôvod k spokojnosti so sebou samým. Je to rozdiel napr. od katolíckych "svätých", od rímskokatolíckych mystikov. Na nich je postavená novodobá duchovnosť tejto západnej cirkvi. Z ich výrokov cítiť toľko pýchy a spokojnosti so sebou, resp. toľko démonského klamu (František z Assisi, Ignác z Loyoly, Tereza z Avily).

Kým pravoslávny, ktorý je napojený na duchovnosť svätých púštnych Otcov prvého tisícročia, to zreteľne vidí, katolík, ktorý je omámený duchovnosťou Západu druhého tisícročia, tú nadutosť západných "svätých" a ich oklamanie už nie je schopný zazrieť. Sú dve veci, ktoré dnes v našej dobe a v našej spoločnosti musí pochopiť ten, kto chce pochopiť Pravoslávie. Jednou je pravoslávne učenie o človeku, druhou vecou je fakt, že Pravoslávie sa líši od ostatných vierovyznaní a náboženstiev. Túto druhú vec je nutné pochopiť, inak človek nepochopí nič z pravoslávneho bohatstva viery. Človek žijúci tu a dnes je zaplavený rôznymi názormi na náboženstvo a duchovný život. Ak má vôbec vstúpiť do pravoslávneho duchovného života, musí najprv začať dobre chápať rozdiely.

Pozrime sa na modernú západnú spiritualitu - resp. na jej prejavy u tých osôb, ktoré ju reprezentujú a sú rímskokatolíckou cirkvou oficiálne schválenými a tým verifikovanými vzormi. Použijeme pri tom prednášky prof. A. Osipova o rímskokatolíckej duchovnosti, aká je z pravoslávneho pohľadu a ako dopadne pri porovnaní s autentickou kresťanskou spiritualitou napr. púštnych Otcov 3. - 6. Storočia.

František z Assisi prehlásil, že si želá trpieť rovnako ako trpel Christos. A že si praje pocítiť všetku tú lásku, ktorú cítil Christos. Vyjadril sa, že sa cíti byť celkom premenený v Christa. Pred smrťou vyjadril svoju spokojnosť nad tým, že vyplnil všetko, čo mal vyplniť. Ani náznak vnímania vlastnej hriešnosti! Pravý opak toho myslenia, ktoré vidíme u vzorov autentickkej kresťanskej spirituality púštnych otcov, ktorí napriek

zázrakom, ktoré vykonali, až do svojej poslednej chvíle hovorili o sebe ako o hriešnom človeku, ktorý ešte potrebuje pokánie. František sa modlí, aby mu Pán dal prežívať úplnú lásku, ktorú mal Christos, ale vôbec nechápe základnú kresťanskú pravdu, že práve hriech nám bráni milovať Boha.

Iná zaujímavá črta Františkovej spirituality: bol prvým, u koho sa objavili tzv. "stigmy". Žiaden svätý prvého tisícročia netrpel ničím podobným. Katolícky autor knihy o Františkovi tvrdí, že bol väčším svätým než sv. Anton Veľký. Nad tým asi každý pravoslávny len zakrúti hlavou. Keby však tento spisovateľ hlásal, že František je otcom rímskokatolíckej spirituality, s tým by sme nemohli nesúhlasiť. Stigmy vznikajú silným rozvinutím duševnej obrazotvornosti a nesprávnou orientáciou zbožnosti na akcentáciu Christovho človečenstva.

Medzi uvedenými znepokojujúcimi črtami Františkovo duchovného života sú dva javy typické pre nesprávnu rímskokatolícku spiritualitu: akcent na Christovo človečenstvo a obrazotvornosť.

Pripomeňme si západné zobrazovanie Christa na kríži - muž skrútený bolesťou s výrazom strašného utrpenia. Vo väčšine kláštorov a mnohých kostolov a v interiéri sa vyskytuje tzv. "krížová cesta". Jednotlivé zastavenia sa týkajú pohnutých pašijových výjavov. Podľa výkladu západných autorov je zmyslom spodobením krížovej cesty vzbudiť v kresťanoch spolutrpenie s mučeným Christom. Namiesto úsilia na vykorenenie hriechu sa prenáša na Západe akcent inde. A na spoluprežívanie Christovho mučenia sa tam hľadí ako na askézu, na duchovný zápas, ktorý preduchovňuje človeka, robí ho vyšším, povzneseným, duchovnejším, osvecuje ho a uskutočňuje svätým!

Už samotné sústredenie väčšiny zbožnej pozornosti na Veľký piatok, ktorý na Západe až do druhého Vatikánskeho koncilu zatieňoval Paschu, Vzkriesenie, je typickým prejavom tejto duchovnosti po oddelení od pravoslávneho Východu. Či Christos nepremohol smrť, neprekonal všetko svoje utrpenie svojím Vzkriesením? Či neodišiel i so svojím človečenstvom na nebesia práve kvôli tomu, aby sústrasť s jeho zmučeným človečenstvom nezatieňovala jeho Vzkriesenie? Všetko smrteľné a

hriechom ranené ľudstvo, ktoré Christos prijal pri svojom narodení, teda človečenstvo Christovo pred Paschou bolo Vzkriesením premenené, a teda toto "staré človečenstvo" nemá byť adorované - jedine vo svetle Vzkriesenia - a to nie kvôli spolutrpeniu, ale kvôli vďačnosti.

Lenže celá kresťanská duchovnosť je na Západe nahradená tým, čomu svätí Otcovia vravia "duševnosť" – t. j. sentimentalita a prežívanie. Varujú pred duševnosťou, pretože tá nerieši základný problém človeka - uzdravenie od hriechu. Okrem toho táto duševnosť, ak je mylne považovaná za duchovnosť, spojuje človeka s démonmi.

A v prípade spomínanej obrazotvornosti spojovanej na Západe s mystikou? Mnohokrát sme už pripomínali, že je takéto niečo prísne zakázané všetkými majstrami autentickej kresťanskej duchovnosti, lebo ak zapojíme obrazotvornú fantáziu do duchovného života, nemôžeme sa už vyvarovať klamu (oklamaniu démonmi). Túto prvokresťanskú múdrosť udržujú i dnes všetci pravoslávni duchovní učitelia. Práve na predstavách a obrazotvornosti je založená celá mystika ďalšieho piliera modernej západnej spirituality, Ignáca z Loyoly. A práve jeho mystika je dodnes neodlučiteľnou súčasťou základu duchovnosti rímskokatolíckej cirkvi. Duchovné exercície (cvičenia), zostavené Ignácom, sa aj dnes používajú ako duchovné cvičenia pre západných duchovných i laikov. Všimnime si, ako často sa v nich používa pokyn: "Predstavuj si..." Človek si má predstaviť - ako by to videl pred svojimi očami -, ako sa predvečná Trojica rozhoduje spasiť človeka. Celé dejiny a všetky udalosti našej spásy si má veriaci v rámci týchto cvičení predstavovať vo svojej fantázii ako obrazy. Do najmenších detailov. Má si dokonca vysnívať, aký bol výraz tváre Panny Márie pri zvestovaní. Má sa v duchu dotýkať aj voňať... A čo je najhoršie - je ďalej vedený, aby sa v týchto fantazijných obrazoch emocionálne angažoval, prežíval ich. Hrôza! To je zaručená vstupenka do sveta démonických klamstiev.

A ďalšia opora novej západnej duchovnosti? Tereza z Avily, ktorú pápež Pavol VI. vyhlásil za učiteľku cirkvi! O Christovi hovorila ako o "svojom pánovi a manželovi" (a toho manžela myslela doslovne). Pri svojich duchovných zážitkoch prežívala telesné slasti a zrejme i sexuálne vzrušenie. (Prepadla javu, ktorý je dobre známi v oblasti nečistej démonickéj duchovnosti. Posadnutá roztúžená žena prežíva sexuálne spojenie s démonom zvaným "inkubus"; je to mnohokrát doložené z rôznych prameňov a období, takže nie je potrebné o možnosti niečoho takého pochybovať.) Takáto nemravnosť je vydávaná za svätosť a predkladaná ako vzor. Náboženstvo je v tomto poňatí predstavované ako nekonečný milostný flirt. Erotická spiritualita. Niet divu, že Západ

spracovaný katolíckou "duchovnosťou" prejavuje dnes také nadšenie pre tzv. "východné tantrické náuky".

To je súčasná rímskokatolícka spiritualita: zbožňované vášne (namiesto umŕtvovania nečistých vášní sú tieto zjemňované a prehlasované za niečo sväté), fantázia a démonské klamy, uctievanie ešte nepremeného človečenstva Christovho, pýcha a prehliadanie svojich hriechov. V dôsledku toho sa dostavuje pocit bohorovnosti.

Moderná západná spiritualita sa zakladá na troch typoch pokazenej mystiky:

- 1.) spolutrpenie (názorne ilustruje František);
- 2.) "manželstvo s bohom" (Terézia z Avily, tzv. "učiteľka cirkvi");
- 3.) predstavivosť (fantázia, snenie) (Ignác z Loyoly).

Pravoslávni svätí (starší i nedávnej doby) demaskujú stav osôb, reprezentujúcich západnú duchovnosť, ako stav démonického klamu. V tomto stave nesprávneho duchovného zápasu všetky sily, ktoré rímsky katolík vkladá do askézy, len posilňujú oklamanie. Na vzoroch modernej západnej spirituality sú jasné znaky stavu rozpálených vášní, rozvírenej obrazotvornosti, démonických videní, ctibažnosti, snenia, aj nemravnosti a fanatizmu.

Iný variant západnej duchovnosti - protestantská duchovnosť. Zatiaľ, čo rímski katolíci pokazili základné piliere kresťanskej duchovnosti, tak u protestantov tieto piliere už úplne chýbajú. Oni nič nevedia o očisťovaní od vášní, neuznávajú neustálu modlitbu. A vnímanie vlastných hriechov? Keď sa to nenaučili od katolíkov, od ktorých sa oddelili, kde sa o tom mali dozvedieť? V dôsledku toho nie je možná ani skutočná pokora ani pravá kresťanská láska. Ich duchovnosť sa scvrkla na obecnú kresťanskú, či skôr všeobecne ľudskú, mravnosť.

Základné idey Evanjelia sú tam úplne zabudnuté: Blahoslavení čistého srdca. Ako môžu protestanti pochopiť, čo je to čistota srdca, keď nevedia nič o boji s vášňami a o bezvášnivosti?

A tzv. "charizmatické prúdy" v evanjelických cirkvách? Už dlhšiu dobu sa po celom pravoslávnom svete otvorene odmieta tento novodobý jav, ako stav evidentnej posadnutosti duchom, ktorý je všetko možné, len nie svätý.

Katolícka mystika je vo svojej podstate tým pokušením, ktoré Paisij Svätohorec nazýva "cuckaním cukríka": "keď máš stále otvorenú pusú, diabol prichádza a dáva ti do pusy cukríček a ty ho cuckáš; cítiš jeho chuť, a neskôr je už ťažké ho vyplúť." Teda démoni vsúvajú človeku, ktorý má hlavu otvorenú fantáziám, do mysli myšlienky a predstavy a človek ich v mysli rozvíja a čerpá z toho akúsi slasť. Myseľ sa tým poškvŕňuje a zatemňuje.

Varovanie!!! Na forme "obrazotvornej zbožnosti" sa veriaci môže stať tak závislým ako na droge. Zbožné predstavy sa pre neho stávajú takou rozkošou, že sa celkom oddáva ich iluzórnemu svetu, a následne nie je schopný sa ich vlastnou vôľou vzdať. Je neuveriteľné, ako sa človek môže stať závislým na fantazijných predstavách; a na zbožných predstavách sa môže stať závislým desaťnásobne a to kvôli celkom mimoriadne jemnej rozkoši, ktorú diabol dáva človeku prepadnutému zbožnému sneniu a "rozjímaniu". Je to veľká pasť nastražená na každého, kto sa pustí do duchovného života. (Klamná duchovnosť, ktorá nejde k cieľu kresťanstva, ale blúdi, je zároveň zdrojom fanatizmu, ktorý bol tak typickým javom pre rímskokatolícku cirkev v priebehu druhého tisícročia po Christu.)

Ak máme tu v Európe udržať a ďalej predávať autentické kresťanské učenie o človeku, tak ako sa ho týka inotajný výklad nášho evanjeliového čítania, je nutné jasne chápať a predávať vedomosti o zásadnom rozchode západného kresťanstva s prvokresťanskou spiritualitou. Inak budeme my i tí, ktorých vedieme, hľadiť na kresťanský duchovný život zašpinenými okuliarmi západných omylov a klamov, a nepochopíme podstatu ani význam Christovej terapie človeka.

Článok je prevzatý a upravený z: ambon.or.cz

Preklad: Elena Nemčíková

Jeromučeník Branko Dobrosavljevic

Mučenícky kňaz Branko Dobrosavljevic sa narodil 4. januára 1886 v dedine Skadar v blízkosti Vojnic. Absolvoval gymnázium, rovnako ako seminár v Sremskom Karlovci v roku 1908. Bol vysvätený na diakona 15. marca, a na presbytera 22. marca 1909. Vykonával svoje pastierske povinnosti v dedinách Buvaca, Radovica a Veljun. Branko bol poctený udelením Rádu svätého Sávu.

Na sviatok svätého Juraja, 6. mája 1942, - práve v deň mena jeho Anjela - bol Branko zatknutý Ustašovcami, na čele s Ivanom Sajfor z Veljunu. Viac ako 500 Srbov bolo v ten deň zatknutých, medzi nimi Dimitrije Skorupan, kňaz z farnosti Cvijanovic Brdo, a Nebojsa, syn kňaza Branka. Spočiatku boli väznení na policajnej stanici vo Veljune, a ďalší deň (7. mája) boli vzatí a zabití v lesoch s názvom "Kestenovac", v blízkosti chorvátskeho Blagaju. Ustašovci nútili kňaza Branka vykonávať službu pre pokoj duší mŕtvych za jeho vlastného syna, ktorý bol ale v tej dobe živý! V roku 1946 sväté pozostatky kňaza a mučeníka Branka, ako aj ostatky ďalších Srbov, boli prevezené do spoločného hrobu vo Veljune.

Na pravidelnom zasadnutí Svätého Zhromaždenia biskupov Srbskej pravoslávnej Cirkvi, Branko Dobrosavljevic bol kanonizovaný a jeho meno bolo zapísané do Zoznamu svätých mien srbskej Cirkvi.

TROPARION KU JEROMUČENÍKOVĚ BRANKOVĚ (štvrtý hlas):

O svätý jeromučeník Branko, ty si sa prepožičal na cestu životom ako apoštoli, a podarilo sa ti ich nasledovať až ku ich trónu.

Inšpirovaný Bohom si potvrdil svoje uvažovanie praxou a modlitbou, preto si sa stal dokonalým učiteľom pravdy, bojujúc za vieru až ku preliatiu svojej vlastnej krvi. Prihováraj sa u Christa Boha, aby On zachránil naše duše.

Cirkevná tradícia o znamení kríža

Ak na sebe zobrazuješ Kríž s veľkou vierou, nedokáže sa k tebe priblížiť ani jeden z nečistých duchov, pretože vidia ten meč, ktorý im zasadil smrteľnú ranu.

sv. Ján Zlatoústý (5. storočie)

Keď na sebe urobíš znamenie kríža, spomeň si na všetku moc kríža, na celé dielo našej spásy, a

uhasíš tým svoj hnev a všetky ostatné vášne.

sv. Gregor Teológ

Sv. Juliána chceli nepriatelia zabiť. Podplatili teda jeho sluhu, aby mu pridal jed do nápoja. Sv. Julián sa vďaka Božiemu zjaveniu o ich zlom úmysle dozvedel, pozval ich ku sebe domov, a keď vzal kalich s otráveným nápojom, povedal: "Keď chcete jedom zabiť úbohého Juliána; tak teda ja pred vami tento kalich vypijem." Trikrát prežehnal kalich znamením kríža a vypijúc ho sa mu nič nestalo. Keď to účastníci sprisahania videli, tak oľutovali svoj čin a poprosiac svätého muža o odpustenie, on im odpustil.

Keď sv. mučeník Hermus vyšiel nezranený z rozpálenej pece, do ktorej ho mučitelia hodili, tak nechal miestodržiteľ zavolať čarodejníka a prikázal mu, aby Herma otrávil jedom. Keď sa pomodlil a prežehnal čašu s jedom znamením svätého kríža, Hermus jed zjedol. Zostal nažive.

Cirkev je rajom, lebo má uprostred strom života - svätý kríž.

ct. Theodor Studita

Všetko, čo sa nás týka, sa vykonáva skrz kríž. Či už pri našom znovuzrození (sv . Krst), alebo pri nasýtení tajomným pokrmom (Sväté prijímanie), či pri kňazskom svätení, alebo pri hocičom inom - VŠADE sa stretávame s týmto znamením víťazstva.

sv. Jan Zlatoústý

Modlitba srbského patriarchu Pavla

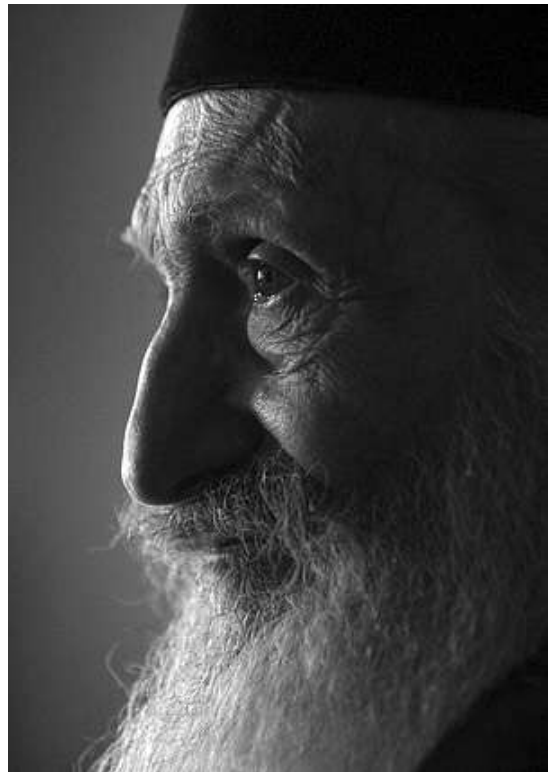
K veľikému duchovnému dedičstvu zosnulého patriarchu Pavla patrí i modlitba, ktorú zostavil a bola vkladaná pri svätých liturgiách medzi prosby vrúcnej ekténie:

„Za milosť Božiu k nám, Jeho nehodným služobníkom, aby nás chránila pred nenávisťou a zlými skutkami, aby uviedla do nás obetavú lásku, podľa nej všetci poznajú, že sme Christovi učeníci, ľud Boží ako naši svätí predchodcovia, aby sme vždy vedeli, ako rozpoznať pravdu a spravodlivosť Kráľovstva nebeského, k Hospodinu modlíme sa.

Za všetkých, ktorí spáchali nespravodlivosť svojim blížnym, utlačovali sirotky či preliali nevinnú krv, za nenávisť odplácali nenávisťou. Aby im Boh daroval pokánie, osvietenie mysle a srdce, aby ich duše žiarili svetlom lásky k nepriateľom, k Hospodinu modlíme sa.

Hospodin, toľko je nepriateľov bojujúcich proti nám a vraviacich: „Nie je im pomoci ani od Boha, ani od ľudí.“ Hospodine, vztiahni k nám svoju ruku, aby sme sa stali Tvojím ľudom vierou i skutkami. Ak nám je súdené trpieť, nech sa to deje cestou Tvojej spravodlivosti a Tvojej pravdy; nedopusť, aby to bolo kvôli našej nespravodlivosti či kvôli nenávisti k niekomu. Vravme všetci horlivo: „Hospodi, pomiluj!“

Ešte sa modlíme k Bohu, Spasiteľovi všetkých ľudí, i za našich nepriateľov, aby ich ľudomilný Pán odvrátil od násilia vykonaného nad naším pravoslávnyim ľudom; aby nerúcali naše sväté chrámy a neničili naše hroby, nezabíjali deti a nevyháňali ľud, ale aby sa i oni obrátili na cestu pokániu, spravodlivosti a spásy. Vravme všetci horlivo: „Hospodi, pomiluj!“

*Súčasná
večerňa -
večerný vchod,
svite tichij
a prokimen*

Večerný vchod

Pri spievaní „bohorodična“ sa otvárajú dvere na znak toho, že nádej

veriacich nebola zbytočná a že vtelenie sa Syna Božieho nám odkrylo dvere nebeského Kráľovstva. V tento čas vychádza kňaz severnými dverami, predchádza mu diakon s kadidlom a prisluhujúci so sviecou a zastavujú sa pred cárskymi dverami. Kňaz zobrazujúc rukou kríž, žehná na východ a hovorí: „*Blahosloven vchod svjatych Tvojich vsehda, nyini i prisno i vo viki vikov*“. Diakon zvoláva: „*Premudrost', prosti!*“ Takto tento vchod (môže byť aj s Evanjeliom) symbolizuje príchod Christa na svet kvôli jeho osvieteniu: „*Ja som svetlo sveta*“ (Jn 8,12).

Vozhlasom „*Premudrost'*“ sa ukazuje, že v tomto východe sa vyjadruje tajina zjavenia sa Spasiteľa vo svete. Vchod severnými dverami a nie cárskymi ukazuje, že Christos sa zjavil v pokore, svieca a kadidlo pripomínajú, že On nám priniesol svetlo pravdy a milosť Svätého Ducha a požehnanie vchodu v podobe kríža ukazuje, že Christos nám odkryl vchod do nebeského Kráľovstva svojím utrpením na kríži. Vozhlasom „*prosti*“, čo znamená stojte priamo, jednoducho sa modliaci privolávajú stáť so zbožnosťou (Prot. D. Sokolov, cit. dielo, str. 34).

Sv. Simeon Solúnsky hovorí: „*A preto kňaz nesie vonné kadidlo, ktoré znamená svätú Christovu dušu a Jeho život, alebo drží Evanjelium, akoby samotného Pána a s ním sa skláňa na znak toho, že Christos zišiel k nám. Potom sa vzpriamuje, ukazujúc, že Christos sám vstal i nás pozdvihol so sebou. To vyjadruje, keď uskutočňuje kadidlom kríž i slovami: Premudrost', prosti, alebo vyzdvihuje Evanjelium*“ (Archijepiskop Veniamin, cit. dielo, str. 87).

Kňaz tu predstavuje samotného Christa a diakon zobrazuje Jeho Predchodcu, sv. Jána Krstiteľa. V čase vchodu kňaz po tichom zvolaní diakona: „*Hospodu pomolimsja*“ ticho číta modlitbu vchodu: „*Večer i zautra,...*“ (Služebník, str. 15). Prvá veta tejto modlitby je ukázaním na čas dňa, ktorý je určený pre modlitbu. Plne zodpovedá textu zo „*Svite tichij...*“, ktorý nasleduje za vchodom: „*Dostojin jesi vo vsja vremena peť byti hlasy prepodobnymi*“.

„*Svite tichij*“

Veriaci, ktorí počuli o vtelení Syna Božieho symbolické ukázanie na cez toto vtelenie, spievajú ako Bohu. V čase kňaz vchádza cárskymi za prestolom vedľa

Tento hymnus slávnostne. Zostavil ho jeruzalemský v roku 638. svojej doby. Zastával učenia, že Isus Christos je človekom, čo skresľovali a monotheletisti. Aby pravoslávneho učenia, pieseň.

v „*bohorodične*“ zvest' a uvideli vo vchode kňaza dobrá, ktoré sme dostali pochvalnú pieseň Christu spievania tejto piesne dverami do oltára a stojí horného miesta.

„*Svite tichij...*“ sa spieva sv. Sofrónius, patriarcha Bol to najvzdelanejší muž pravdu cirkevného pravým Bohom a pravým monofyziti utvrdil ľudí v pravde zložil poeticky túto

Zložil ju inšpirovaný pobytom na jednej z jeruzalemských hôr za tichého svetla zapadajúceho slnka. Nastávajúce hlboké ticho, miznúce svetlo a svieži vzduch pohrúžili svätiteľa Sofrónia do hlbokého uvažovania, ktoré sa odrazilo v tejto piesni. Jeruzalem sa začal pokrývať nočným závojom, ale on duchovnými očami hľadel na Christa, ktorého sláva sa rozšírila po celom svete. Sláva Pánova žiarila i nad samotným Jeruzalemom. A hľa, posledné lúče zapadajúceho slnka ticho dopadajúce na Jeruzalem, obohacujú myšlienky múdreho starca, z ktorých, ako sa domnievame, sa formovala i pieseň Svetlo tiché. Patriarcha Sofrónius, filozof a historik, orátor a tvorca piesní, muž svätý životom, v jemnom svetle večernej žiary sa myšlienkami ponára do duchovného sveta. Hmotné slnko sa skrýva pred jeho zrakom, ale myseľ hierarchu sa ponorila do nehmotného Svetla Christa Spasiteľa. Západ slnka

mu pripomenul temný západ ľudstva morálne padnutého do hriechu. Živo si predstavil Božieho Syna, ktorý prišiel k temnému ľudstvu, aby ho osvietil a obnovil. V chlade večerného vzduchu uvidel obraz tej milosti, ktorou Duch Svätý po vykupiteľskej obeti oduchovňuje človeka na celom svete. Duša múdreho starca sa naplňuje blahodarným potešením a jeho hlas ospevuje Tvorcu kozmu vo večernom hymne: „*Svetlo tiché svätej slávy...*“ (Světlo tiché, podle Chrestomatie 1896, Hlas pravoslaví 7/1982, str. 153).

Obsahuje výklad jednej z hlavných dogiem pravoslávia – vyznávanie Christa ako viditeľného obrazu v tele Otcovej hypostázy: „*On je odbleskom jeho slávy a obrazom jeho podstaty*“ (Žid 1,3). Je to dogma, na ktorej je založená existencia uctievania ikon (V. I. Iljin, cit. dielo, str. 63).

Táto pieseň obracia um a naladenie modliacich sa od posledných lúčov zapadajúceho slnka k nezachádzajúcemu a nestvorenému Svetlu, Isusovi Christovi. Lebo On Svojím učením vyviedol ľudí z postavenia v duševnej tme a v nevidení a priviedol ich k Božej pravde.

Prokimen

Keď slúžiaci vojdú do oltárnej časti, vtedy diakon, po piesni „*Svite tichij*“, obrátiac sa na hornom mieste tvárou k národu, hovorí: „*Vonmem*“ (*Vnímajme, buďme pozorní*), čím vyzýva veriacich vypočuť slová kňaza: „*Mir vsim*“ (*Pokoj všetkým*), ktoré majú byť výzvou pre veriacich, aby vo svojom srdci zachovali vnútorný pokoj, nevyhnutný pre presné a plné pochopenie kázne (blahozvesti) o Christovi, ktorá bude nasledovať za slovami prokimená v paremijách, ustanovených čítať podľa poriadku Cirkvi na veľké a stredné sviatky. Po slovách kňaza „*Mir vsim*“ diakon opäť hovorí: „*Premudrost', vonmem*“, aby vzbudil pozornosť k počúvaniu samotného prokimená, zhodného svojim obsahom s dennou bohoslužbou (Prot. P. Kormaník, cit. dielo, str. 41-42).

Prokimenom sa nazýva krátky verš zo žalmu, predchádzajúci čítaniu z kníh Svätého Písma. Slovami Svätého Písma vyjadruje význam celej bohoslužby a ukazuje na hlavný obsah modlitieb, piesní a čítaní daného dňa. Po skončení prokimená sa cárske dvere zatvárajú.

1. Sokolov, D.: Učenie o bohoslužbení pravoslavnoj Cerkvi. Minsk: izdaniye prichodskogo sovita Russkoj Cerkvi v Pariži, reprintnoje izdaniye, Belorusskij ekzarchat Moskovskoj patriarchiji, 1990, s. 34.
2. Veniamin, archijep.: Novaja skrižaľ. Tom I., reprintnoje izdaniye, Moskva: 1992, s. 87.

3. Světlo tiché, podle Chrestomatie 1896, Hlas pravoslaví 7/1982, s. 153.
4. Iljin, V. I.: Vsenočnoje bdenije. Paris: YMCA PRESS, bez udania roku vydania, s. 63.
5. Kormaník, P.: Liturgický rok v Pravoslávnej cirkvi. Prešov: PBF PU v Prešove, 1997, s. 41 – 42.

Mgr. Jozef Nemčík, PhD.

Čo prezrádza ikona Božieho narodenia.

Každý sviatok v našej cirkvi má svoju ikonu. Rovnako to platí aj o Christovom narodení. Na ikone tohto sviatku sa spájajú evanjeliové opisy sv. Matúša a sv. Lukáša.

Uprostred sa nachádza Dieťa s Máriou, Jeho Matkou. Mária, Bohorodička – Matka Božia je najväčšou obeťou, akú kedy človek priniesol Bohu. Vďaka nej sa učíme hovoriť: „Nech sa mi stane podľa Tvojho slova.“ Nemusela prijať poslanie Božej Matky, ale urobila to z poslušnosti. Z tej poslušnosti, ktorú prejavujeme, ak niekoho milujeme. Hovorí sa tomu aj obeta. Mnohé matky sú ako Ona –

obetavé, milujúce, starostlivé. Sú ženy, ktoré už len preto budú spasené, že sa starajú a vychovávajú dieťa. Vychovať z dieťaťa skutočného človeka s čistým a pevným charakterom je veľká obeta a v dnešnej dobe je táto úloha ženy podceňovaná.

Matka, dieťa, jaskyňa – to všetko stojí v centre príbehu. Anjeli oslavujú Boha a prinášajú ľuďom radostnú správu. Nedokážu pochopiť, ako je to možné, že sa Boh pre nás hriešnych tak ponížil.

Betlehemska jaskyňa je veľmi jednoduchá. Často je to tmavý výklenok. Kontrastuje s jasom Dieťaťa, so svätožiarou okolo hlavy a s bielou farbou plienok, do ktorých Ho

povila Jeho Matka. Táto temná jaskyňa predstavuje tmu, v ktorej sa až doposiaľ nachádza svet a kam práve prichádza Jeho Svetlo.

Pastieri, jednoduchí dedinčania, ktorí pri svojej práci hrajú na písťalky, predstavujú synov Izraela, obyčajných ľudí a ich vieru. Hoci sú jednoduchí, ich viera môže byť silná a úžasná zároveň.

Mudrci, vedení hviezdou, ktorá bola ukrytá pred Židmi, prinášajúc dary, predstavujú národy, ktoré dospeli prostredníctvom vedy k uctievaniu Toho, ktorý stvoril všetky veci. Betlehemska hviezda sa používa aj na liturgii v čase konania proskomídie. Tu má podobu hviezdice, ktorou sa na diskose pokrýva „baránok“ vybratý z prosfory.

Ženy umývajú Dieťa – novonarodeného Isusa. Starajú sa o Neho ako o každé iné dieťa. Dve ženy, pôrodné baby, ktoré kúpu novorodenca v arménskom apokryfnom evanjeliu „Mladosť Pána“, majú svoje mená. Jedna z nich je Zelomi, ktorá uverila, že je to Spasiteľ a druhá Salome, tá neuverila. Preto Salome uschla ruka a uzdravila sa až vtedy, keď sa dotkla plienok.

Bokom sediaci, zamyslený Jozef, je pokúšaný diablom prezlečeným za pastiera, ktorý ho obťažuje nevitnými myšlienkami. Snaží sa vniesť do Jozefovej duše zmätok, aby sa vzdal svojej úlohy v Christovom živote. Ale skutoční muži sa prejavujú práve v takýchto chvíľach života. A Jozef bol človek hodný svojho povolania – byť pestúnom Christa.

Bohorodička má na ikone chápaný výraz tváre, tak sa otáča k Jozefovi, akoby ho chcela ubezpečiť, že pochybnosti, ktoré má, sú zbytočné. Ako často aj my rozmýšľame o veciach okolo viery a pritom ich máme prijať. Prijatť ich tak, ako prídu, bez špekulovania.

Zem na ikone je vráskavá. Plná vyvýšení, puklín, výmoľov. Začína kysnúť ako cesto v mise, lebo v sebe postrehla zárodok večného života.

Prijmime aj my sviatok Narodenia Pána (Roždestvo Christovo) do svojich sŕdc ako fakt, realitu, ktorá nás má naplniť duchovnou silou, láskou, vierou a nádejou. Skutočný život – život v Christu je o tom.

Mgr. Elena Nemčíková

„Tvoje narodenie, Christe Bože, ožiarilo svet svetlom poznania; lebo ním sa tí, ktorí poznávajú hviezdy, pomocou hviezdy naučili uctievať Teba – Slnko

pravdy a poznať Ťa z výsosti. Pane, sláva Ti!“ (Tropar sviatku Božieho narodenia)

Ctihodný Serafim Vyrický

Z milionára najväčší stavec Ruska v 20. storočí

Vasilij Nikolajevič Muravjov, úspešný podnikateľ, milionár, za obchodnými záležitosťami jazdil do zahraničia. Po jednom z návratov z cudziny na neho v Peterburgu na nádraží čakal jeho osobný koč a viezol ho do jeho rezidencie. Na ulici však Vasilij uvidel, ako na moste sedí dedinčan, ktorý hlasito opakoval: „Nie ako ty chceš, ale ako Boh dá!“ Vasilij Nikolajevič nechal zastaviť a vzápätí sa od neho dozvedel, že tento človek predal v meste svojho posledného koňa, lenže zarobené peniaze mu zobrali, pretože bol zoslabnutý hladom a nemohol sa ubrániť tým, ktorí ho prepadli. V dedine nechal sedem detí, manželku a otca chorého na týfus. Rozhodol sa umrieť, sadol si na most a opakoval akoby sám pre seba: „Nie ako ty chceš, ale ako Boh dá.“ Vasilij s ním odišiel na trh, kúpil pár koňov, povoz, ktorý nechal naložiť potravinami a priviazal k nemu kravu a odovzdal to všetko dedinčanovi. Ten začal odmietat', neveriac šťastiu, ktoré ho stretlo. Na to dostal odpoveď: „Nie ako ty chceš, ale ako Boh dá.“ Vasilij Nikolajevič dorazil domov. Ešte než išiel za manželkou, zavolať k sebe poháňača koča a povedal mu, nech si sadne do kresla. Vasilij Nikolajevič vzrušene chodil krížom krážom po izbe a stále hlasito opakoval: „Nie ako ty chceš, ale ako Boh dá.“ Náhle kočiš padol pred ním na kolená a priznal sa mu, že sa chystal zavraždiť ho a okradnúť. Vtedy Vasilij Muravjov,

budúci starec Serafim, rozdal väčšinu svojho majetku a obdaroval Alexandro-nevskú lavru. To bol začiatok jeho cesty k starcovstvu.

Biskup Eliáš Libanonský svedčil, že mu pri jeho uzavretom prebývaní v podzemnej jaskyni kdesi v libanonských horách presvätá Vládkyňa a Matka Božia zjavila, že práve starec Serafim Vyrický je tým, koho si vyvolila a na jeho modlitby zachráni Rusko pred skazou od hitlerovcov.

Prečo mu asi dal Boh takéto mimoriadne postavenie medzi svätcami a starcami, že práve on to bol, koho si Matka Boží vybrala, aby jeho modlitby vypočula a zachránila Rusko? Mohli by sme, samozrejme, spomenúť celú radu cností a asketických skutkov (napr. kľáčal na kameni podobne ako sv. Serafim Sarovský), čím sa ct. Serafim Vyrický priblížil k Bohu. Myslím, že na jednom z predných miest v rade všetkých tých dôvodov, ktoré môžeme len tušiť, je nasledujúci: mal veľké bohatstvo, životný úspech a veľké svetské perspektívy a zriekol sa ich pre Boha. Vidíme, že často tí najduchovnejší starci, obdarení najvyššími duchovnými darmi, sú ľudia, ktorí od mladosti žili ako mnisi - priniesli Bohu svoju čistotu, obetovali mu manželský život a všetky potešenia a možnosti, ktoré mladému človeku môže život ponúknuť. Oni roztrhali predložené svetské menu, zvolili si úzku cestu a priniesli sami sebe ako žertvu Bohu. V mladosti má človek vo svojich rukách najviac: čistotu, zdravie, silu, nadej na mnoho rokov pred sebou; a môže toho tu mnoho Pánovi dať, obetovať. Preto tiež môže od Boha mnoho získať. Ako krásne sa táto zákonitosť odzrkadlila na živote sv. Serafima Vyrického!

krátené, preložila Jana Tomášová

zdroj: www.ambon.or.cz

Prepodobný Lavrentij Černigovskij (1868-1950) o našej dobe a prichádzajúcom Antichristovi

Dožijete do čias Antichrista!

Igumena Domnického monastiera s dvoma kelejniciami zašli na čaj k otcovi Lavrentiovi. On pri obede povedal:

- Ja sa s tebou, matuška igumena, nedožijem do čias Antikrista, a tieto tvoje kelejnice (obyvateľky monastiera) sa dožijú!

To bolo v roku 1948. Obe sestry sa narodili roku 1923. Povedala mníška N.

Čoskoro Antichrist!

Otec Lavrentij rád často besedoval často so svojimi duchovnými deťmi o poslednej dobe:

- Je potrebné byť ostrážitým a opatrným, pretože Antichrist je už blízko.

Naša doba je posledná

Starec Lavrentij Černigovskij, odpovedajúc na otázky jeho duchovných detí, riekol:

- Pozrite sa, ako veľa rôznych prorockých pokynov je na koniec našej doby, a ani jedno nie je na dobu budúcu - nasledujúcu! Nie je to tak preto, že ona nebude? Naša doba je mimoriadna...

O osobe Antichrista na svätom mieste

- Blahoslavený človek, ktorému nebude ľúto, a preto nebude vidieť bohomrzskú tvár Antichrista. Kto ho bude vidieť a počuť jeho preklínajúcu reč s prísľubom všetkých zemských bláh, ten sa preľstí (bude oklamáný) a pôjde sa s ním (Antichristom) stretnúť a pokloní sa mu (uzná ho za boha). A spolu s ním (Antichristom) zomrie pre večný život, a spolu budú horieť vo večnom ohni!

Opýtali sme sa svätého muža: "Ako to bude?"

A on odpovedal v slzách:

- Na svätom mieste bude ohavnosť vypúšťania a ukazovania hnusných zvodcov sveta, ktorí budú klamať ľudí odstúpiacich od Boha, a ktorí budú vytvárať falošné zázraky. A po nich sa zjaví Antichrist! Celý svet to uvidí v tej istej chvíli.

Na otázku: "Kde vo svätyni - v chráme?" Prepodobný (svätý, podobný Bohu) Lavrentij povedal:

- Nie v chráme, ale doma! Tam, kde predtým v byte v rohu stál stôl so svätými ikonami, tam bude stáť ľstivá vec (televízor) na oklamanie a zvedenie ľudí. Mnohí odstúpiaci od Pravdy

(Trojjediného Boha) povedia: musíme sa pozeráť a počúvať správy. A práve v tých novinkách sa zjaví Antichrist, a oni ho príjmu (za boha)!

Chcem vás vidieť

Keď sa otec Lavretij posadil za stôl na večeru, potom, čakajúc na všetkých, povedal:

- Ja nechcem jesť, ale vás chcem všetkých vidieť, porozprávajúc sa, čo vás všetkých čaká.

Potom sa rozplakal a povedal:

- Ak by ste vedeli, čo čaká ľudí, a čo je pred nami všetkými! Keby ste vedeli, ako sa ľudia trápia v pekle!

Otec Larentij hovoril:

- Nebuďte prekvapení, keď budete počuť, ako sa kto v chrámoch modlí. Ako v zlatých čiapkach povedia ne čítať žalmy, a potom časy (hodinky), to potom Pán bude trpieť, tolerovať! Druhý príchod je blízko!

Zapísané zo slov sestry M.

Bes (diabol) prekáža modliť sa

Sestra M. povedala takú príhodu:

Jedna mníška čítala ranné modlitby, a mačka jej po celú dobu prekážala modliť sa. Naklonila sa, aby ju odohnala a otec Lavrentij sa usmial a povedal:

- Čo tam lovíš?

Ona odpovedala, že mačka jej prekáža modliť sa.

- To nie je mačka, ale diabol! To sa stáva aj mne, - vysvetlil stavec.

O Poslednom Súde (Strašnom Súde)

Porozprávala mníška A.

Svätý náš báťuška otec Lavrentij Černigovskij povedal, že keď Strašný Súd bude trvať tak dlho, ako keď sa spieva "šestožalmie" v chráme. A báťuška ešte povedal:

- Teraz je duša všetkých pokrytá telom, a na Strašnom Súde bude telo pokryté dušou!

Teraz nie je čas

Na spovedi povedal otec Lavrentij jednej žene:

- U teba bude život ako na dolnej nive.

A ona mu hovorí:

- Otče, aj keby ste mi nepožehnali ísť do monastiera (kláštora), potom mi aspoň požehnajte nejесť mäso.

- Nie, jedz mäso, získavaj silu, - odpovedal otec Lavrentij - čas sa ukáže, ale teraz nie je ten pravý čas. Príde čas, a to nielen nebudeme jesť mäso (ale aj všetko ostatné!), a zatiaľ rob čím viac zemných poklôn. Ony sú veľmi drahé (pred Bohom) a píšú sa zlatom, ale tiež sa modli Isusovu modlitbu (Pane Isuse Christe, Synu Boží, zmiluj sa nado mnou hriešnym), nebuď lenivá.

Hriechy sa očisťujú krvou

Jedna sestra si spomína na slová baťušku Lavrentija o padlých vo vojne:

- Vo vojne sú hriechy odplavované (očisťované) krvou, a to aj v prípade, že človek nebol ovenčený (nemal riadne duchovné posvätenie od pravoslávneho duchovného v chráme), alebo keď dokonca nebol veriaci!

Chod'

- Chcela som vstúpiť do monastiera, ale starec Lavrentij mi nedal požehnanie, - spomínala jedna zbožná žena. Prozorlivý (dar od Boha - človek vidiaci budúcnosť) otec Lavrentij jej povedal:

- Vydaj sa, lebo v monastieri pre teba niet žiadnej cesty. Budeš mať manžela a deti a žiť zbožný život.

Spasia sa iba nemnohí

Prepodobný Lavrentij Černigovskij opakovane povedal, že duše idú do pekla, ako ľudia z chrámu na sviatok, a do neba, ako ľudia do chrámu na všedný deň. Baťuška často sedel a plakal: bolo mu ľúto ľudí, ktorí umierajú.

- Koľko ľudí je natlačených v pekle, ako veľa sled'ov v sude, - hovoril starec Lavrentij. Jeho duchovné deti ho utešovali, ale on odpovedal cez slzy:

- Vy nevidíte. Ale ak ste videli, aké je to žalostné! A v posledných časoch sa peklo naplní mládenkami!

Tam bude veľa pacientov

Jedna zbožná žena spomínala, ako jej starec Lavrentij Černigovskij povedal:

- Na konci sveta bude veľa ľudí chorých na hlave. A to je veľmi ťažké človeku, keď si nepriateľ urobí hniezdo v jeho hlave. Ale ak sa pretrpí do konca, bude zachránený!

Ona spočiatku nechápala, prečo jej starec také niečo povedal, ale keď jej syn ochorel na hlavu, ale potom si pripomenula slová starca

Lavrentija a pochopila ich význam.

Prichádzajú posledné časy

Prichádza posledná doba, keď aj duchovenstvo sa dá uniesť svetským bohatstvom. Oni budú mať autá a vily, budú navštevovať kúpele, ale Isusovej modlitby nebude! Oni na ňu aj zabudnú! Potom pôjdu nie tou cestou, ktorou treba ísť, a malodušných ľudí povedú za sebou! Ale vy buďte múdri a rozumní. Krásne ich slová počúvajte, no ich skutky nenasledujte!

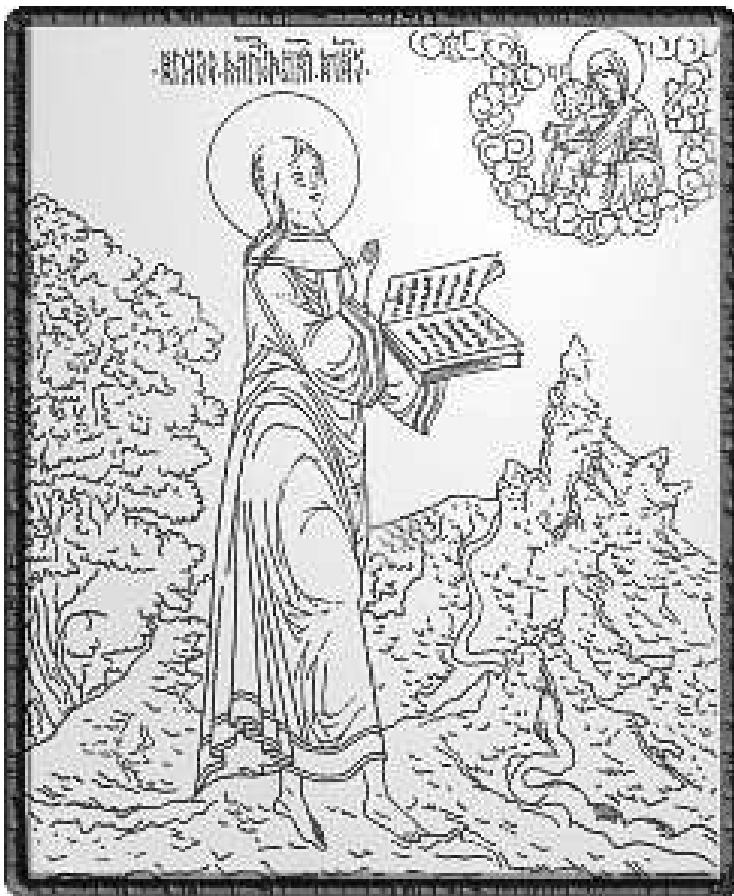
A ja hovorím tebe, a je mi to veľmi ľúto, že si budete kupovať domy, zabíjať čas na čistenie veľkých krásnych priestorov monastierov...

A na modlitbu nebudete mať dosť času, aj keď ste to sľubovali!

Spasiť sa v poslednej dobe nie je ťažké, ale múdre. Kto prekoná všetky tieto pokušenia, ten bude spasený! Ten bude medzi prvými.

Prví budú ako svietniky a poslední - ako slnko. Vám sú (v nebi) nachystané aj odlišné príbytky (ako ľuďom predchádzajúcich dôb).

Takto, hľadiac svojou prozorlivou myslou do budúcnosti, prepodobný starec Lavrentij napomínal jeho početné duchovné deti.

Nezabudnite si v prípade núdze oprášiť plášť

Sú ľudia, ktorí celý život súperia. Súperia, ale nie športovo. Sú tvrdí a chcú stále vyhrávať. Ale je výhra vždy výhrou? Nie je náhoda, že sa hovorí: „Sláva víťazom, česť porazeným.“ Táto veta je veľavravná. Prijatť porážku je víťazstvo samo o sebe. Najťažšie sa vyhráva nad sebou samým.

Celý svoj život sa máme pokúšať o to – vyhrávať nad sebou. Inak povedané vyhrávať nad našimi vášňami ako je lakomstvo, pýcha, nenávisť, žiarlivosť, panovačnosť, egoizmus Sama na sebe viem, že čím viac sa na to sústredím, tým je to ťažšie, najmä keď sa o to snažím bez Božej pomoci – teda bez modlitby a bez pokory.

Snažím sa pochopiť ľudí, ktorí keď sa im podarí dosiahnuť o stupienok vyššie, zrazu zabudnú, že to nemusí byť navždy, a že to nie je len tak. A keď veria v Boha, mali by na to pamätať dvojnásobne. Prekvapil ma jeden môj bývalý spolužiak, keď som sa presvedčila o jeho arogantnosti. Celých päť rokov na škole sa správal ako jednoduchý, skromný chlapec, a keď sa mu podarilo získať zdanlivo lepšie postavenie, zrazu zabudol, že aj jemu „trčí pod päťami slama.“ Ach áno... . To ma teda nemilo prekvapilo a chvíľu som premýšľala, ako sa k tomuto fenoménu „sliepka zabudla, že bola kurča“, postaviť. Ako sa správať v spoločnosti takýchto ľudí? Ako nedovoliť, aby mi ich správanie dvíhalo „nos hore“, teda aby som sa k nim stavala odmerane a bez citu, teda tak, ako oni ku mne, lebo to je prvé, čo ma napadne. Ako ich neohovárať, keď si svojím správaním voči okoliu o to koledujú? A ja som ako každý človek hriešna.

Keď si to rozložím v hlave, je mi jasné, že nesmiem dovoliť, aby som sa správala rovnako ako oni. A vždy ma pritom napadne, že už chápem, prečo nám na vysokej celých päť rokov zdôrazňovali aká je v živote kresťana dôležitá pokora. Pochopila som to na sebe samej. Keď sa príliš zahľadím do seba a nevnímam život okolo, stávam sa príliš egoistická a tým zraniteľná a nešťastná. A začínam ľuďom okolo seba ubližovať. Vďaka Bohu si dokážeme udržať rovnováhu a kontrolu nad našimi vášňami. Odpoveďou na každú arogantnú poznámku, na každé panovačné gesto, na každé jedno slovo, ktoré je prázdne a bezduché je ... p o k o r a... . Iba tá nám pomôže uchovať si zdravý odstup a zdravý rozum. Najlepšie nám to Hospodin ukazuje v skutkoch apoštolských, keď apoštoli nedokázali zmeniť správanie ľudí, ku ktorým prišli hlásať slovo Božie a dať im tak novú šancu na lepší život. Vtedy si jednoducho oprášili plášť a išli ďalej.

Často to skôr vyzeralo tak, že museli utiecť, lebo by ich ukameňovali. Aj ja som minule musela skoro utiecť, lebo by ma jedna „múdra“ matka prevalcovala svojim skalopevným presvedčením, že ona vie všetko najlepšie. Je najstarostlivejšia, vie najlepšie vychovávať, je najšikovnejšia, lebo si našla prácu a dokázala si ju aj pri dvoch malých deťoch udržať a ... V duchu som premýšľala, či vôbec niečo povedať, lebo sme k nim prišli na návštevu a nie na vojenskú výpravu. K tej by totiž došlo, keby som si stále nezahrýzala do jazyka. Tak som statočne odolávala lákavej ponuke „toho zdola“ a držala sa. Keď však pri odchode to jej mudrovanie vyvrcholilo, nevydržala som. Ale... zahrála som to do out-u a neurazila som ju, len som jej slušne vysvetlila na svojom príklade, že také mudrovanie môže lekárom prekážať. (Aj mne.) Odchádzala som rozrušená, ale hlavne úžasne prekvapená, že som sa napriek mojej prchkej povahe ovládla. A viete prečo? Myslela som celý čas na tú pokoru. Či to náhodou nebude v tom, že skromnosťou sa ukazuje skutočne vyzretý človek, osobnosť a to, čomu alebo komu veríte. A ja viem, komu som uverila. A som veľmi rada, že mi stále ukazuje ten správny smer.

Elena

Pýtali sa svätého púštneho otca.

- Abba, keby sa ti zjavil veľký strašný drak, ktorý by ťa chcel zožrať, tak by si utiekol preč, alebo by si ostal stáť?

- Utekol by som preč najrýchlejšie ako by som vládol.

- Abba, prečo?

- Lebo keby som ostal stáť, tak by ma zožral ten najstrašnejší drak - pýcha v mojom srdci!!!!!!

BÁSNICKÉ OKIENKO – OKNO DO DUŠE ČLOVEKA

Slová iných

Nestarám sa o budúcnosť,
no žijem prítomnosť.
Ak padnem, posnažím sa vstať
a svoju hlavu pred Bohom skláňať.

Všetko modlitba zmôže
ak pred Bohom postavím sa v láske ja.
Iba nezabudni na mňa Bože!
Tak, ako zabúdam na Teba ja!

Koľkokrát som padal,
koľkokrát som Ťa predal:
myšlienkou, jazykom a činom,
všetkým zhrešil som.

Dúfam, že mi odpustiš moje hriechy,
veď Ty si láska,

ten život, pulzujúci z miechy,
odpoveď a nie otázka.

Kvôli nám si bol ponížený
kvôli nám ako človek ukrižovaný,
aby si hriechy sveta zmyl,
aby si seba k nám priblížil!

Mýtnika, zbojníka a bludnú ženu
nikoho si Bože neodhrnul.
Všetkým si odpustil na dreve umierajúci
spravodlivý za hriešnych umierajúci.

Pane viem, že si nezaslúžim raj,
no aj tesný ad, s Tebou bude ako raj!
Plač duša a pokajaj sa,
veď keď za nás sa Christos ukrižoval,
či aj nám nie ukrižovať sa za Christa?!
Ó, duša moja, nezabudni na Christa!

OZNAM

Pravoslávna Cirkev oznamuje všetkým, že sväté Liturgie sa v Banskej Bystrici a vo Zvolene konajú striedavo: jednu nedeľu v Banskej Bystrici v náhradných priestoroch v Agentúre sociálnych služieb na Ulici 9. mája č. 74 (bývalé detské jasle) so začiatkom o 9:30 hodine. Ďalšiu nedeľu vo Zvolene v kaplnke zvolenského zámku o 10 hodine. Ďalej vám oznamujeme, že sa vo vojenskej kaplnke vo Zvolene slúžia sviatočné večerne, utrene a sväté Liturgie. Podrobnejšie informácie dostanete na telefónnom čísle: 0903 170 583. Tešíme sa na vašu účasť. Christos medzi nami!

Zodpovedná:

Redaktorka: Mgr. Jana Tomášová, Jesenského 16, 974 01 Banská Bystrica, e-mail:
jankasom@szm.sk,

www.pravoslavie.sk

